

UO'K: 633.11:632.51/.934.1

BUG'DOYDA BRONATE ULTRA 70% EC (“SIFAT AGRO-VET HIMOYA” XK, O'ZBEKISTON) GERBITSIDINI BIR YILLIK IKKI PALLALI BEGONA O'TLARGA QARSHI SAMARADORLIGINI ANIQLASH

Jamolov Axadjon G'ofurovich

katta ilmiy xodim

e-mail: jamolovaxadjoh518@gmail.com

Imomaliyev Erali Nurali o'g'li

katta ilmiy xodim

e-mail: eraliimomaliyev2002@gmail.com

To'ychiyev Xojimurod Zaylobiddin o'g'li

kichik ilmiy xodim

e-mail: hojimurodtoychiyev35@gmail.com

Raxmonov Jalil Xoliqulovich

q.x.f.f.d., katta ilmiy xodim

e-mail: Jalilrahmonov76@gmail.com

O'simliklar karantini va himoyasi ilmiy-tadqiqot instituti

Annotatsiya. Ushbu maqolada kuzgi bug'doy ekinlarida bir yillik ikki pallali begona o'tlarga qarshi Bronate Ultra 70% em.k. gerbitsidining biologik samaradorligi o'rganilgan. Tadqiqotlar Farg'ona viloyati sharoitida dala tajribalari asosida olib borildi. Preparatning 0,5 l/ga me'yorda qo'llanilishi natijasida sho'ra, olabo'ta, sariq o't va bo'ritaroq kabi begona o'tlar soni sezilarli darajada kamayib, o'rtacha 87,6% biologik samaradorlik qayd etildi. Preparat bug'doy o'simligiga fitotoksik ta'sir ko'rsatmaganligi aniqlandi. Olingan natijalar Bronate Ultra 70% em.k. gerbitsidini kuzgi bug'doy ekinlarida bir yillik ikki pallali begona o'tlarga qarshi samarali qo'llash mumkinligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: bug'doy, Bronate Ultra 70% em.k., gerbitsid, begona o'tlar, ikki pallali begona o'tlar, biologik samaradorlik, fitotoksiklik, dala tajribasi, o'simliklarni himoya qilish, pestitsidlar.

Abstract. This article presents the results of evaluating the biological efficacy of Bronate Ultra 70% EC herbicide against annual broadleaf weeds in winter wheat crops. Field experiments were conducted under the conditions of the Fergana region. Application of the herbicide at a rate of 0.5 L/ha significantly reduced the density of

AGRO KIMYO HIMOYA VA O'SIMLIK KARANTINI

annual broadleaf weeds, including lambsquarters and other dominant species, providing an average biological efficacy of 87.6%. The herbicide showed no phytotoxic effects on wheat plants. The results demonstrate that Bronate Ultra 70% EC is an effective herbicide for controlling annual broadleaf weeds in winter wheat cultivation.

Keywords: wheat, Bronate Ultra 70% EC, herbicide, weeds, annual broadleaf weeds, biological efficacy, phytotoxicity, field experiment, plant protection, pesticides.

Аннотация. В статье представлены результаты изучения биологической эффективности гербицида Bronate Ultra 70% эм.к. против однолетних двудольных сорняков в посевах озимой пшеницы. Исследования проводились в полевых условиях Ферганской области. Применение препарата в норме расхода 0,5 л/га обеспечило значительное снижение численности таких сорняков, как марь белая, лебеда, желтый сорняк и другие, при средней биологической эффективности 87,6%. Установлено, что препарат не оказывает фитотоксического воздействия на растения пшеницы. Полученные результаты свидетельствуют о высокой эффективности гербицида Bronate Ultra 70% эм.к. для защиты посевов озимой пшеницы от однолетних двудольных сорняков.

Ключевые слова: пшеница, Bronate Ultra 70% эм.к., гербицид, сорняки, двудольные сорняки, биологическая эффективность, фитотоксичность, полевой опыт, защита растений, пестициды.

KIRISH

O'zbekistonda g'alla etishtirishni ko'paytirish, birinchi navbatda, hosildorlikni oshirish kerak. Buning uchun zamonaviy intensiv dehqonchilik sharoitida mavjud barcha zahiralardan foydalanish zarur, begona o'tlarga qarshi kurash qishloq xo'jaligining eng muhim elementlaridan biridir. Tadqiqotlar natijalari va amaliyotchilarning ilg'or tajribasi shuni ko'rsatadiki, fermer xo'jaliklarining energiya bilan ta'minlanishini oshirish, almashlab ekishlarni ixtisoslashtirish, o'g'itlar miqdorini ko'paytirish, sug'orish, tuproqqa ishlov berishni minimallashtirish, g'alla ekinlarining intensiv qisqa poyali navlarini joriy etish va boshqalar maxsus, bevosita begona o'tlarga qarshi kurashga qaratilgan, begona o'tlarning zararliligini kamaytirishga yordam bermaydi va dalalarning zararlanishini kamaytiradi.

O'zbekistonning sug'orib ekiladigan dalalarida 200 turdan ko'p bir va ko'p yillik begona o'tlar uchraydi. Bu begona o'tlarning o'sish va rivojlanishi uchun barcha sharoitlar mavjutligiga asosiy sabab tuproqning unumdorligi, yorug'ligi, namlikning yetarli bo'lishi, dala chetlari, ariq bo'ylari, yo'l yoqalari lotok atrofi ekin ekilmaydigan yerlar, katta kichik zovurlar sug'orish shoxobchalari sharbat suvlari begona o't urug'laridan tozalanmasdan ekilishi ekin maydonlariga kirib kelishiga asosiy sabab bo'lmoqda. (N.Turdieva., A.Anorbayev.,

AGRO KIMYO HIMOYA VA O'SIMLIKLAR KARANTINI

O.Sulaymonov.), va boshqalar. 2023. . G'alla ekinlari hosilini sug'oriladigan maydonlarda xar gektarida o'rtacha 30-35 sentnerga, lalmi yerlarga esa 9-12 sentnerga yetkazish zarur. Rivojlangan mamlakatlarning tajribasi shuni ko'rsatdiki, gektaridan 50-70 sentner va undan ko'proq don yig'ib olishni taminlash uchun zamonaviy intensiv texnologiyani qo'llash muxim ahamiyat kasb etadi. O'simliklarni himoya qilish vositalaridan keng foydalanish, jumladan, fungitsidlar, insektitsidlar va gerbitsidlarni samarali qo'llashni taminlash. A.Sh.Hamraev., B.A. Hasanov., va boshqalar. 1999.

Tajriba qo'yish maydonlarini tanlashda, ekinzorlarni begona o'tlar bilan zararlanganlik darajasi kam va juda kam dalalarni tanlash tavsiya etilmaydi. Tajriba o'tkaziladigan maydonlarda tuproqqa ishlov berish va mineral o'g'itlar solish hamda boshqa agrotexnik tadbirlar bir xil vaqtda va bir xilda olib borilishi lozim. (SH.T.Xo'jayev., A.R.Anorbayev.), va boshqalar. 2023.

MATERIALLAR VA USLUBLAR

Ushbu preparat sinovi Farg'ona viloyati sharoitida o'tkazildi. Bronate Ultra 70% em.k. "SIFAT AGRO-VET HIMOYA" XK, O'zbekiston gerbitsidining biologik samaradorligini dala sharoitida «Qishloq xo'jaligi ekinlarida Gerbitsidlarni davlat sinovidan o'tkazish bo'yicha yo'riqnoma» (Toshkent - 2007) bo'yicha amalga oshirildi. Tasdiqlangan ishchi dasturiga muvofiq va buyurtmachi bilan kelishilgan holda, tajribalar quyidagi sxema bo'yicha o'tkazildi:

1. Bronate Ultra 70% em.k. – 0,5 l/ga.
2. Bropac 40%, em.k. – 1,0 l/ga (andoza).
3. Nazorat – gerbitsidsiz.

NATIJALAR VA MUNOZARA

Bronate Ultra 70% em.k. variantida 0,5 l/ga sarf me'yorida qo'llanilganda 15 kundan so'ng 1 m² da 1,1 dona, 30 kundan keyin 0,57 dona, 60 kundan keyin 0,47 dona qoldi. Bir yillik ikki pallali begona o'tlarga 87,6% biologik samara ko'rsatdi. Bropac 40% em.k. (andoza) variantida 1,0 l/ga sarf me'yorida qo'llanilganda 15 kundan so'ng 1 m² da 1,0 dona, 30 kundan keyin 0,75 dona, 60 kundan keyin 0,5 dona qoldi. Bir yillik ikki pallali begona o'tlarga 86,3% biologik samara ko'rsatdi.

AGRO KIMYO HIMOYA VA O'SIMLIK KARANTINI

1-jadval

Bug'doyda Bronate Ultra 70% em.k bir yillik ikki pallali begona o'tlarga qarshi biologik samaradorligi

Farg'ona viloyati, Bog'dod tumani, O'KvaHITI Farg'ona filiali, 2025y.

Begona oʻtlarning nomi	Ishlov dan oldin dona /m ²	Nazorat dorisiz, dona/m ²	BROPAC 40%, em.k.- 1,0 l/ga (andoza)		Bronate Ultra 70% em.k. - 0,5 l/ga	
			dona m ²	%	dona m ²	%
Ishlovdan 15 kun soʻng						
Bir yillik ikki pallali begona oʻtlar						
Shoʻra	6,5	6,0	1,4	78,5	1,6	75,3
Olaboʻta	4,0	4,5	0,9	77,5	1,0	75,0
Sariq oʻt	5,5	4,5	0,8	85,5	0,9	83,6
Boʻritaroq	6,0	5,0	0,9	85,0	0,8	86,6
Oʻrtacha	5,5	5,0	1,0	81,6	1,1	80,1
Ishlovdan 30 kun soʻng						
Bir yillik ikki pallali begona oʻtlar						
Shoʻra	6,7	7,0	0,9	86,5	0,7	89,5
Olaboʻta	4,6	6,0	0,8	82,6	0,7	84,8
Sariq oʻt	5,2	5,9	0,8	84,6	0,5	90,4
Boʻritaroq	6,4	6,5	0,5	92,1	0,4	93,8
Oʻrtacha	5,73	6,3	0,75	86,5	0,57	89,7
Ishlovdan 60 kun soʻng						
Bir yillik ikki pallali begona oʻtlar						
Shoʻra	6,7	7,0	0,4	94,0	0,5	92,5
Olaboʻta	4,6	6,0	0,7	84,8	0,6	87,0
Sariq oʻt	5,2	6,0	0,5	90,4	0,4	92,3
Boʻritaroq	6,4	6,5	0,4	93,8	0,4	93,8
Oʻrtacha	5,73	6,9	0,5	90,8	0,47	91,4
3 ta hisobni oʻrtachasi: bir yillik ikki pallali begona oʻtlar	5,4	6,1	0,75	86,3	0,71	87,6

XULOSA

Bronate Ultra 70% em.k. gerbitsidi 0,5 l/ga qo'llashda bir yillik ikki pallali begona o'tlarga qarshi etarlicha samaraga ega, ekinga fitotoksik ta'sir ko'rsatmadi. Bronate Ultra 70% em.k gerbitsidining kuzgi bug'doy ekinlarida bir yillik ikki pallali begona o'tlarga qarshi amaliy ishlatishni tavsiya etamiz (0,5 l/ga). Tajriba natijalari bu preparatlarning Farg'ona sharoitida samarali ekanligini ko'rsatadi.

AGRO KIMYO HIMOYA VA O'SIMLIKLER KARANTINI

Ushbu preparatdan foydalanishda asosan ertalab kun isib ketguncha va kechki payit sepilib yuqori natijaga erishiladi, shamol tezligi ,temperaturaga qaraladi. Shamolda eritma bir tekis tegmaydi, kun issiganda tez parlanib ketadi,bu holatdakutilgan natijaga erishib bo `lmaydi.

ADABIYOTLAR

1. N.Turdieva., A.Anorbayev., O.Sulaymonov va boshqalar. Mamlakatimizga kirib kelishi xavfi bor karantin ostidagi begona o'tlar tasnifi va qarshi kurash choralari. Toshkent-2023. 102-109 b
2. Xodjayev Sh.T., Anorbayev A.R. va boshqalar. Pestitsid va agroximikatlarni ro'yxatga olish sinovlarni o'tkazish yuzasidan uslubiy ko'rsatmalar. Bookmany print - Toshkent, 2023. 145-146 b.
3. Hamrayev A.Sh, Hasanov B.A va boshqalar. G'alla va sholini zararkunanda, kasalliklar va begona o'tlardan himoya qilish.- Toshkent, 2000.14-18 b.